

Dotacje na badania i rozwój (B+R)

Wśród firm kamieniarskich tradycyjne programy inwestycyjne cieszą się zdecydowanie większym zainteresowaniem niż dotacje na badania i rozwój. W minionej perspektywie finansowej (2007-2013) przedstawiciele firm kamieniarskich pozyskiwali głównie dotacje na modernizację swoich zakładów oraz na zakup nowych, często innowacyjnych środków trwałych niezbędnych do funkcjonowania na rynku i do rozszerzenia swojej oferty. Pozyskane środki przyczyniały się do poprawy pozycji konkurencyjnej i pomagały wdrażać innowacje w skali własnego zakładu lub co najwyżej w skali lokalnej.

W nowej perspektywie finansowej znaczny nacisk będzie położony na rozwój innowacyjności firm oraz współpracę pomiędzy sferą nauki i biznesu (finansowanie badań naukowych). Warto zatem rozważyć możliwość skorzystania właśnie z tego typu dotacji, ponieważ stwarzają one szansę na znaczny rozwój i wdrożenie rozwiązań innowacyjnych w skali kraju. Dotacje na B+R mogą wskazać zupełnie nowe kierunki i otworzyć nieznane dotąd możliwości. Badania dają szansę zmierzenia się z nową rzeczywistością, sprawdzenia swoich pomysłów przed ich wdrożeniem do produkcji, co pozwala uniknąć niepotrzebnych kosztów i ewentualnej porażki po wdrożeniu niesprawdzonego pomysłu na masową skalę. To szansa na nową jakość i nowe horyzonty.

Aby stało się bardziej zrozumiałe, czym są programy badawcze, warto przybliżyć podstawowe pojęcia określające działalność badawczo-rozwojową. Zgodnie z definicją GUS **działalność badawcza i rozwojowa** odnosi się do systematycznie prowadzonych prac twórczych, podjętych dla zwiększenia zasobu wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie, jak również dla znalezienia nowych zastosowań dla tej wiedzy. Na działalność B+R składają się badania naukowe i prace rozwojowe.

Dla **badania naukowych** charakterystyczne jest prowadzenie prac badawczych (eksperymentalnych lub teo-

retycznych) w celu zdobywania nowej wiedzy o podstawach zjawisk, w tym zorientowanych przede wszystkim na zastosowanie w praktyce, np. w celu opracowywania nowych produktów, procesów i usług lub wprowadzania znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów i usług.

Prace rozwojowe prowadzą do zastosowania dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności nie tylko z dziedziny nauki, technologii i działalności gospodarczej, ale też innej wiedzy i umiejętności w bieżącej działalności przedsiębiorstwa. Służą zatem do planowania produkcji oraz tworzenia i projektowania nowych lub ulepszonych produktów, procesów i usług. Składa się na nie zarówno opracowywanie dokumentacji niezbędnej do tworzenia nowych produktów, procesów i usług (np. projektów, rysunków technicznych, planów), jak też opracowywanie samych prototypów lub projektów pilotażowych oraz testowanie nowych rozwiązań i produkcja eksperymentalna, o ile nie służy celom komercyjnym.

Warto podkreślić, że prace rozwojowe są zdecydowanie czymś więcej niż wprowadzaniem na bieżąco do produktów czy oferowanych usług, linii produkcyjnych oraz samych procesów typowych rutynowych zmian, nawet jeśli zmiany te mają dla danego przedsiębiorstwa charakter ulepszeń. To przygotowanie do wdrożenia innowacyjnych rozwiązań.

O dofinansowanie prowadzonych prac B+R przedsiębiorcy mogą starać się samodzielnie, ale też w partnerstwie lub w konsorcjum z jednostką naukową posiadającą odpowiedni potencjał i zaplecze. W zależności od programu dotacyjnego można pozyskać środki zarówno na badania przemysłowe, jak i na prace rozwojowe, ale też często na przygotowania do wdrożenia. Co więcej, z dotacji finansuje się też czasem również samo wdrożenie wyników badań do masowej produkcji lub do działalności komercyjnej przedsiębiorstwa. Poziom dofinansowania dla każdego z etapów jest inny i zależy

FOTO: ANTONIOWSKI

„Dotacje z UE - ZAFUNDUJ SOBIE ROZWÓJ”

MACULEWICZ CONSULTING Sp. z o.o.

05-800 Pruszków, ul. Kraszewskiego 48/5, Tel. 22 738-71-60, Fax: 22 738-71-61, e-mail: biuro@maculewicz.pl

od kilku czynników, w tym od wielkości firmy aplikującej o dofinansowanie.

W nowym budżecie na lata 2014–2020 największym źródłem środków na prowadzenie badań i wdrażanie innowacji będzie Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (PO IR). Jego głównym celem jest wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji. W ramach programu wspierane będą projekty realizowane w formule „od pomysłu do przemysłu”, a więc zakładające kompleksowość działań podejmowanych w związku z tworzeniem innowacyjnych rozwiązań: od badań naukowych, przez fazę testów i opracowanie prototypu lub stworzenie projektu pilotażowego, aż do wprowadzania na rynek gotowego produktu lub usługi.

Dotacje na wdrażanie innowacyjnych rozwiązań i prowadzenie działalności badawczo-rozwojowej będzie można uzyskać również w ramach Programu Polska Wschódnia oraz z programów regionalnych. Innym źródłem są środki krajowe – głównie w dyspozycji Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Środki te służyć będą budowaniu w firmach większego potencjału badawczo-rozwojowego (tworzeniu i rozwijaniu komórek badawczo-rozwojowych) i współpracy z naukowcami.

Zgodnie z polityką Komisji Europejskiej wśród głównych obszarów, tzw. celów tematycznych, na jakie można będzie przeznaczyć środki unijne, są dwa cele skierowane bezpośrednio na inwestycje w badania i innowacje oraz podnoszenie konkurencyjności firm. Na te cele w nowym budżecie zaplanowano prawie 16 mld euro.

Jakie korzyści mogą mieć przedsiębiorcy z faktu prowadzenia badań? Korzystając z dotacji z przeznaczeniem na prowadzenie badań, mogą częściowo sfinansować wydatki ponoszone na co dzień na działalność związaną z opracowaniem nowej technologii czy nowego produktu, której często nie utożsamiają z działalnością badawczą, a która przez wiele firm jest prowadzona samodzielnie we własnych zakładach – nie zawsze w wyodrębnionym do tego celu zapleczu badawczym, ale przez pracowników posiadających odpowiedni potencjał i doświadczenie. Własne komórki (działy) badawcze zajmujące się prowadzeniem badań mają tylko nieliczni. Przy założeniu, że przedsiębiorca prowadzi samodzielnie prace badawcze nad nowym rozwiązaniem (np. nowym procesem obróbkowym, nowym sposobem łączenia, szlifowania za pomocą nowych metod), ma on szansę uzyskać dofinansowanie na zakup środków trwałych niezbędnych do prowadzenia prac B+R w przedsiębiorstwie (zakup niezbędnej aparatury, narzędzi, urządzeń), jak też na wynagrodzenia pracowników naukowych wchodzących w skład zespołu badawczego. Z założenia prowadzone badania przebiegają w wielu etapach i mogą trwać nawet kilka lat. Każdy z etapów musi być dokładnie opisany we wniosku o dofinansowanie wraz z założeniami przyjętymi do badań i spodziewanymi rezultatami. Koniecznym jest wskazanie kadry naukowej oddelegowanej do badań oraz jej dorob-

ku i osiągnięć. Tylko projekty charakteryzujące się dobrym przygotowaniem w postaci zaplecza i potencjału mają szansę na pozyskanie wsparcia. Dobry pomysł na nowy produkt, usługę czy nową technologię lub wprowadzenie do procesu produkcyjnego innowacji nie gwarantuje pozyskania środków.

W przypadku firm, które nie decydują się na samodzielne prowadzenie działalności B+R we własnym zakładzie, chociażby ze względu na brak komórki badawczej i odpowiedniego zaplecza technicznego, możliwe jest nabycie i wdrożenie wyników prac B+R uzyskanych bezpośrednio na uczelni czy w instytucie naukowym (w ramach prowadzonych przez nie badań) lub też zlecenie przeprowadzenia określonych badań przez wyspecjalizowaną jednostkę naukową. Zlecenie na zewnątrz wykonania badań w całości lub w pewnej części może być również bardzo dobrym rozwiązaniem, ponieważ podobnie jak prowadzenie własnych badań zapobiega stagnacji, umożliwia firmie dalszy rozwój i przyczynia się do wdrażania innowacji, a w przypadku aplikowania o środki unijne na ten cel pokazuje w sposób precyzyjny potencjał i zaplecze, jakim dysponuje dana jednostka naukowa.

Niektóre firmy obawiają się zapewne, że jeśli badania finansowane ze środków unijnych nie powiodą się, przyjdzie im zwracać otrzymaną dotację. Nic bardziej mylnego. Oczywiście pieniądze unijne przeznaczone na prowadzenie badań muszą być wykorzystywane w sposób racjonalny, dobrze zaplanowany i opisany we wniosku o dofinansowanie, jednak ich wynik trudno przewidzieć na etapie opracowywania projektu. To, na ile rezultat prowadzonych działań B+R będzie zgodny z założeniami i przewidywaniami, zależy od bardzo wielu czynników, nie zawsze możliwych do przewidzenia. Wszelkie badania są obciążone pewnym ryzykiem, które trudno wyeliminować, ale tylko podejmując to ryzyko można dokonać przełomowych odkryć i przejść na zupełnie inne tory funkcjonowania w biznesie (poprzez wprowadzenie do oferty innowacyjnych rozwiązań).

Warto pamiętać, że podstawowym celem prowadzenia działalności B+R jest tworzenie innowacji. Dotacje unijne i fundusze krajowe nie wspierają projektów badawczych prowadzonych nad rozwiązaniami funkcjonującymi na rynku, które miałyby być jedynie ulepszone. Liczy się przełomowy charakter uzyskanych wyników. Współpraca z uczelniami nie może polegać na rutynowych działaniach, np. nad poprawą jakości, ulepszeniem składu wykorzystywanych w produkcji substancji, zmianą parametrów itp. Prowadzone badania zawsze muszą wprowadzać innowację – nie badamy tego, co już zostało zbadane. Jeśli zatem znane są wyniki badań w określonym zakresie, finansowanie prac B+R nie będzie możliwe. Chyba że pomyślimy o wprowadzeniu innowacji: nowego składnika, nowego elementu w konstrukcji... Możliwości jest bardzo wiele.

●
Urszula Pieńkowska